

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

**pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova
nr.122/2003**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 93 alineatul (2) punctul 9) textul *„și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art. 276¹ dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control”* se exclude.
2. Articolul 276¹ se abrogă.

Art.II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea
Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003

Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 a fost elaborat de către Procuratura Generală, iar în conformitate cu pct.40 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018 a fost promovată de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege este rezultatul evaluării cadrului normativ aferent reglementărilor care vizează pornirea urmăririi penale în cazul unor categorii de infracțiuni, fiind constatată imperfecțiunea normei prevăzute la articolul 276¹ din Codul de procedură penală, fapt care creează inconveniențe în desfășurarea și finalitatea urmăririi penale în cauzele penale pornite în baza articolelor 241, 242, 244, 244¹–244³, 246, 246¹ din Codul penal.

Astfel, potrivit art. 276¹ din Codul de procedură penală : „*Pornirea urmăririi penale în cazul existenței bănuielii rezonabile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art. 241, 242, 244, 244¹–244³, 246, 246¹ din Codul penal nr. 985/2002 se dispune de organul de urmărire penală sau de procurorul competent să exercite ori, după caz, să conducă urmărirea penală pentru aceste infracțiuni, în condițiile art. 274 din prezentul cod. Odată cu pornirea urmăririi penale, organul de urmărire penală sau procurorul competent solicită opinia organului competent de control de stat asupra activității de întreprinzător în vederea expunerii cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare. Solicitarea organului de urmărire penală sau a procurorului competent trebuie să conțină exact faptele și informațiile cu privire la care se solicită opinia organului de control. Organul de urmărire penală sau procurorul competent nu are dreptul să dispună sau să solicite organului de control inițierea unui control în sensul Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.*

(2) Solicitarea organului de urmărire penală sau a procurorului competent adresată în condițiile alin. (1) din prezentul articol se examinează de organul competent de control în termen de 30 de zile, în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1), în cazul când solicitarea excede competența organului de control, acesta, în termen de 5 zile de la recepționare, restituie organului de urmărire penală solicitarea și materialele anexate la aceasta în partea care excede competența organului de control.

(5) În cazul în care sesizarea care indică semne clare care justifică bănuirea rezonabilă de săvârșirea uneia din infracțiunile prevăzute la alin. (1) este depusă de organul de control de stat al activității de întreprinzător, prevederile alin. (1), (3) și (4) nu se aplică.

(6) În cazul în care din sesizarea depusă la organul de urmărire penală sau la procuror nu reies semne clare care să justifice bănuirea rezonabilă de săvârșirea unei infracțiuni, se informează organul de control competent, care va continua examinarea conform competențelor, aplicând corespunzător prevederile art. 274 alin. (4)–(7). Informarea organului de urmărire penală, de către organul de control, cu privire la

rezultatele examinării sesizării organului de control nu este obligatorie, decât în cazurile expres prevăzute de lege.”.

Totodată, potrivit art.1 alin. (2) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (în continuare Legea nr.131/2012): „*Prezenta lege reglementează:a) organizarea și desfășurarea controlului; b) stabilirea principiilor fundamentale ale controlului; c) stabilirea procedurii de efectuare a controlului.*”, iar alineatul (4) al aceluiași articol reglementează că: „*Dispozițiile prezentei legi nu se extind asupra: a) activității organelor de urmărire penală, inclusiv asupra acțiunilor de control efectuate de organele de urmărire penală, necesare începerii și desfășurării urmăririi penale;*

În continuare, potrivit art.4 alin.(1) din Legea nr. 131/2012: „*Se consideră control orice formă de verificare, revizie, audit, evaluare și/sau analiză exercitată de către un organ de control, cu scopul de a constata respectarea legislației și de a verifica unele fapte relevante pentru domeniul de control al organului în cauză, la fața locului și/sau prin solicitare directă de la persoana controlată a documentației și a altei informații prin poștă, inclusiv prin poșta electronică, sau prin telefon, informație pe care aceasta, în virtutea legii, nu este obligată să o ofere.*” iar art.19 alin.(2¹) din același act normativ reglementează că: „*Plîngerile și petițiile, inclusiv sesizările sau solicitările organelor de drept sau ale altor organe de stat, pot constitui temei pentru un control inopinat doar în condițiile respectării prevederilor alin.(1) și (2) și doar dacă circumstanțele sau informațiile pe care acestea le conțin, fiind analizate în baza evaluării riscurilor, indică în mod rezonabil asupra unei posibile încălcări care în mod iminent provoacă prejudicii și dacă aceste circumstanțe și informații sînt probate în vreun fel. Plîngerile, petițiile sau alte sesizări care nu motivează inițierea imediată a unui control inopinat, în baza analizei riscurilor, pot fi luate în considerare la următoarea planificare anuală a controalelor.*”.

Având în vedere cadrul normativ citat supra, se constată că legiuitorul pe de o parte în dispozițiile articolului 276¹ din Codul de procedură penală operează cu *obligatia organului de urmărire penală sau procurorului de a solicita opinia organului competent de control de stat întreprinzător în vederea expunerii cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare care urmează să fie examinată conform Legii nr.131/2012*, iar pe de altă parte, Legea nr. 131/2012 nu conține reglementări cu referire la examinarea solicitării organului de urmărire penală/procuror cu referire la expunerea opiniei și întocmirea acestor opinii, or, legea reglementează exclusiv doar procedura de **organizare, desfășurare și procedura de efectuare a controlului** (art.1 alin. (2) din Legea nr. 131/2012).

Prin urmare, deși potrivit art.276¹ din Codul de procedură penală organul competent de control în termen de 30 zile întocmește opinia la demersul organului de urmărire penală/procuror, de fapt contrar prevederilor art.276¹ din Codul de procedură penală nu sunt aplicabile condițiile Legii nr.131/2012, pe motiv că aceasta nu este ajustată la scopul expus în norma procesual-penală menționată.

Legea procesual penală nu reglementează care sunt organele de control, însă având în vedere că potrivit art.276¹ alin.(1) din Codul de procedură penală, se solicită opinia organului competent de control de stat în cazul pornirii urmăririi penale pentru categoriile de infracțiuni prevăzute la articolele **241, 242, 244, 244¹–244³, 246, 246¹** din Codul penal, în coroborare cu prevederile Legii nr.131/2012 se constată că la moment sunt trei organe de control de stat de la care organul de urmărire penală/procurorul solicită expunerea opiniei:

-Serviciul Fiscal de Stat -pentru infracțiunile prevăzute la articolele **241,242,244,244¹** din Codul penal;

-**Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică** - pentru infracțiunile prevăzute la articolele **244²,244³** din Codul penal;

-**Consiliul Concurenței** - pentru infracțiunile prevăzute la **art.246, 246¹** din Codul penal.

Informația detaliată este prezentată conform tabelului *infra*:

N/O	Articolul din art.276 ¹ din Codul de procedură penală	Dispoziția normei din Codul penal	Norme din Legea 131/2012 și alte legi speciale	Organul de control de stat
1	241	Practicarea ilegală a activității de întreprinzător	Anexa din Legea nr.131/2012 potrivit căreia Serviciul Fiscal de Stat este organ de control în domeniile: Domeniul fiscal, respectarea obligațiilor pecuniare față de bugetul public național în limita competenței stabilite de lege, față de bugetul asigurărilor sociale de stat și calcularea corectă și virarea în termen a primelor de asigurare obligatorii de asistență medicală	Serviciul Fiscal de Stat
2	242	Pseudoactivitatea de întreprinzător	Anexa din Legea nr.131/2012	Serviciul Fiscal de Stat
3	244	Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor	Anexa din Legea nr.131/2012	Serviciul Fiscal de Stat
4	244 ¹	Evaziunea fiscală a persoanelor fizice	Anexa din Legea nr.131/2012	Serviciul Fiscal de Stat
5	244 ²	Manipularea pe piața gazelor naturale	Anexa din Legea nr.131/2012 și art.8 alin. (1) Legea nr.174/2017 cu privire la energetică și articolul 6 din Legea 108/2016 cu privire la gazele naturale care reglementează că autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energiei este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
6	244 ³	Utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale	Anexa din Legea nr.131/2012 și art.8 alin. (1) Legea nr.174/2017 cu privire la energetică și articolul 6 din Legea 108/2016 cu privire la gazele naturale care reglementează că autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectoarele energiei este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
7	246	Limitarea concurenței libere	Anexa din Legea nr.131/2012 și art. 39 lit.e) și f) din <i>Legea 183/2012 concurenței</i> care reglementează că Consiliul Concurenței - <i>autoritatea specializată în investigarea cauzelor ce se referă la practicile anticoncurențiale, concurență neloială etc., constată încălcări ale legislației, impune măsuri corective și aplică sancțiuni pentru comiterea încălcărilor.</i>	Consiliul Concurenței
8	246 ¹	Concurența neloială	Anexa din Legea nr.131/2012 și art. 39 lit.e) și f) din <i>Legea 183/2012 concurenței</i> care reglementează că Consiliul Concurenței - <i>autoritatea specializată în investigarea cauzelor ce se referă la practicile anticoncurențiale, concurență neloială etc., constată încălcări ale legislației, impune măsuri corective și aplică sancțiuni pentru comiterea încălcărilor.</i>	Consiliul Concurenței

1. Cu referire la Serviciul Fiscal de Stat:

Prin *Legea nr.49/2018 privind completarea Codului de Procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003* Serviciului Fiscal de Stat i-a fost atribuită calitatea de organ constator pentru unele infracțiuni economice (art. art. 241–242, 244, 2441, 250–253 și 335/1 din Codul penal).

În continuare, prin *Legea nr.188/2020 cu privire la modificarea unor acte normative* s-a extins atribuțiile Serviciului Fiscal de Stat pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice prin acordarea competențelor de efectuare a activității speciale de investigație în conformitate cu *Legea nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații și a urmăririi penale în conformitate cu Codul de procedură penală pentru următoarele infracțiuni – articolele 241–242, 244, 244/ , 250–253 și 335/1 din Codul penal.*

La solicitarea Procuraturii Generale, Serviciul Fiscal de Stat¹ a prezentat informația cu referire la examinarea și elaborarea opiniilor solicitate de către organul de urmărire penală/procuror după perioada divizată din 01.01.2018-31.12.2020 (*când Serviciul Fiscal de Stat era doar organ de constatare*) și 01.01.2021-prezent (*când Serviciul Fiscal de Stat este și organ de constatare și organ de urmărire penală*), după cum urmează:

„În perioada 01.01.2018-31.12.2020, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost recepționate 714 solicitări privind prezentarea opiniei, aferent cărora în 645 de cazuri au fost întocmite și expediate solicitantului procese-verbale de consemnare a opiniei, iar în 69 de cazuri au fost expediate răspunsuri privind refuzul formulării opiniei.

În perioada 01.01.2021-prezent, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost recepționate 123 solicitări privind prezentarea opiniei, aferent cărora în 79 de cazuri au fost întocmite și expediate solicitantului procese-verbale de consemnare a opiniei, în 41 de cazuri au fost expediate răspunsuri privind refuzul formulării opiniei și 3 solicitări sunt în examinare.”

Este de menționat că deși dispoziția articolului 276¹ utilizează noțiunea de control în sensul Legii nr.131/2012, totuși *Legea nr.131/2012 în art.1 alin. (4) lit.e) reglementează că nu se aplică controalelor efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat, cu excepția înregistrării, supravegherii și raportării controalelor în Registrul de stat al controalelor, or, Serviciul Fiscal de Stat efectuează controale în baza Codului Fiscal (Titlul V Capitolul 10).*

Totodată, în scopul asigurării executării prevederilor art.276¹ din Codul de procedură penală și stabilirii procedurii de prezentare a opiniei a Serviciului Fiscal de Stat asupra existenței sau nu a încălcării legislației din domeniul de competență și a posibilului prejudiciu cauzat, în temeiul art. 132³ din Codul Fiscal, Directorul Serviciului Fiscal de Stat a emis *Ordinul nr.552/2018 cu privire la emiterea opiniei SFS asupra existenței sau nu a încălcării legislației din domeniul de competență și prejudiciului cauzat prin încălcare.*

Astfel, se constată că Serviciul Fiscal de Stat fără a recurge la proceduri de control întocmește opinia în baza materialelor prezentate de către organul de urmărire penală obținute doar la etapa examinării proceselor penale în conformitate cu prevederile articolului 274 Cod de procedură penală, având în vedere că **o dată cu pornirea urmăririi penale organul de urmărire penală/procurorul este obligat să solicite opinia.** Or, până la emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale procurorul are doar probele acumulate la etapa procesului penal. Prin urmare, datele expuse în opinie în sensul prevederilor art. 276¹ din Codul de procedură penală au mai mult un caracter de constatare prealabilă a circumstanțelor ce urmează a fi stabilite pe bază de probe concludente în cadrul procesului penal, și ca regulă, la formularea concluziilor

¹ Scrisoarea nr. 26-18/3-06/35698 din 13 martie 2023

inspectorii fiscali se expun cu rezervă, utilizând sintagme de genul „ar putea fi cauzat prejudiciu”, din motivul lipsei datelor din evidența contabilă la etapa inițială al procesului penal și imposibilitatea inițierii și efectuării unui control în sensul Legii nr. 131/2012.

2. Cu referire la Agenția Națională de Reglementare în Energetică și Consiliul Concurenței

Potrivit art.1 alin.(3) din Legea 131/2012: „*Dispozițiile prezentei legi se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Coordonator al Audiovizualului – în limita domeniilor de activitate ale acestora.*”.

Totodată, în **anexa 2** a Legii nr.131/2012 este indicată **lista autorităților publice care aplică prezenta lege în măsura în care nu contravine prevederilor legilor privind activitatea de control și supraveghere a acestora:**

- 1) **Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;**
- 2) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- 3) Consiliul Coordonator al Audiovizualului;
- 4) **Consiliul Concurenței;**
- 5) Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice.

I. Prin *Legea nr.249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative (în continuare Legea nr.249/2022)*, a fost modificat, printre altele, Codul penal în sensul completării cu articolele **244²**, **244³** care stabilește răspunderea penală pentru *Manipularea pe piața gazelor naturale* și respectiv *Utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale* precum și a fost modificat și Codul de procedură penală în sensul introducerii articolelor **244²** și **244³** în articolul **276¹**. Potrivit notei informative la proiectul de lege finalitățile scontate ale acestuia sunt: *crearea cadrului legislativ necesar pentru a asigura gestionarea eficace și intervenția promptă a autorităților de resort la prevenirea declanșării și gestionarea situației în sectorul gazelor naturale*. Or, prevederile Legii nr.249/2022 vizează *activitatea entităților publice/agenților responsabili de investigarea tentativelor de manipulare a pieței și nemijlocit manipulărilor pe piață, gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale*.

Prin urmare, tot prin Legea nr.249/2022 au fost modificate inclusiv *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale* (în continuare Legea nr.108/2016) și *Legea 174/2017 cu privire la energetică* (în continuare Legea nr. 174/2017).

În acest sens, Legea nr.108/2016 a fost completată cu Secțiunea a 2-a „*Prevederi specifice privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale. Monitorizarea pieței gazelor naturale.*” Astfel, această secțiune include reglementări cu referire la: *interdicțiile privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, obligația de a publica informații privilegiate, obligațiile persoanelor care intermediază, interzicerea manipulării pieței gazelor naturale, monitorizarea pieței gazelor naturale...ș.a.*

Astfel, articolul 6 alin. (1) din *Legea 108/2016* reglementează că: „**Autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectorul gazelor naturale este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – Agenție).**”, iar art.97 alin.(1) din aceeași lege prevede că: „*Agenția asigură crearea condițiilor necesare pentru o concurență efectivă pe piața gazelor naturale și*

pentru dezvoltarea acesteia, inclusiv prin promovarea, în actele sale normative de reglementare, a principiilor de echitate, transparență și nediscriminare, și, în conformitate cu art. 97⁵, monitorizează piața gazelor naturale și realizează investigații și controale, inclusiv pentru depistarea în timp util a abuzurilor pe piața gazelor naturale.”.

Potrivit art. 97⁵ alin. (1) din *Legea nr.108/2016*, Agenția monitorizează piața gazelor naturale și, în conformitate cu prevederile art. 14¹ din *Legea nr. 174/2017* cu privire la energetică, este în drept să **colecteze informații cu privire la posibilele încălcări pe piața gazelor naturale** din oficiu, la sesizarea unui organ central de specialitate al administrației publice, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la cererea unui participant la piața gazelor naturale sau la sesizarea Comitetului de reglementare al Comunității Energetice, iar art.97⁶ alin.(3) din *Legea 108/2016* prevede că Agenția în cadrul investigațiilor **constată circumstanțele care indică nerespectarea sau încălcarea uneia sau mai multor prevederi ale prezentului capitol și săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal**, de a informa organele de drept competente cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta lege.

În aceeași ordine de idei articolul 13 alin. (1) lit.a) din *Legea nr. 174/2017* cu privire la energetică reglementează că Agenția **efectuează controale** în modul și în limitele stabilite la art. 15 din prezenta lege, în *Legea nr. 131/2012* privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și în legile sectoriale, iar articolul 14¹ alin. (1) (introdus prin *Legea nr.249/2022*) reglementează că Agenția **inițiază investigații** din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite în prezenta lege sau în legile sectoriale. Investigațiile se realizează în conformitate cu prezenta lege, cu legile sectoriale și cu Codul administrativ.

Prin urmare, atât *Legea nr.108/2016* cât și *Legea nr. 174/2017* operează cu noțiunile de „control” efectuat de către Agenția Națională de Reglementare în Energetică în modul și limitele stabilite în *Legea nr.131/2012* privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător precum și „investigații” efectuate din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care în care se constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite legi cu referire la piața gazelor naturale, iar careva reglementări la capitolul a examinării solicitării organului de urmărire penală/procuror și formularea opiniei în sensul executării prevederilor art.276¹ din Codul Penal al Republicii Moldova nu au fost identificate.

II.Cu referire la **art.246 și 246¹** din Codul Penal al Republicii Moldova care stabilește răspunderea penală pentru *limitarea concurenței libere* și respectiv *actele de concurență neloială* este de menționat că particularitățile probelor, probațiunii și a procedurilor probatorii sunt determinate de autoritatea care are atribuții la examinarea cazurilor de concurență neloială, care potrivit art. 39 lit.e) și f) din *Legea 183/2012 concurenței* este Consiliul Concurenței - **autoritatea specializată în investigarea cauzelor ce se referă la practicile anticoncurențiale, concurență neloială etc., constată încălcări ale legislației, impune măsuri corective și aplică sancțiuni pentru comiterea încălcărilor.**

Potrivit art.49 alin.(1) din *Legea nr. 183/2012*: „Consiliul Concurenței inițiază procedura de examinare a presupusului caz de încălcare a legislației concurențiale: a) **la plângerea unei persoane fizice sau întreprinderi afectate de presupusa încălcare a legii; b) din oficiu, cu excepția încălcărilor prevăzute la cap. III. (Capitolul care reglementează concurența neloială)**”. Prin urmare, în cazul faptelor de concurență neloială, Consiliul poate iniția procedura de examinare doar la plângere, care urmează

să conțină informațiile cuprinse în Formularul de plângeri, aprobat prin Hotărârea Consiliului Concurenței.

În continuare, art.50 din Legea nr.183/2012 reglementează că cazurile de încălcare a legislației concurențiale cuprinde, după caz, următoarele etape: **examinarea preliminară** și/sau **investigarea**. Examinarea preliminară a plîngerii privind presupusele acțiuni anticoncurențiale se efectuează **în termen de 30 de zile** lucrătoare de la data depunerii cererii și în cadrul examinării preliminare Consiliul Concurenței determină dacă există temeieri rezonabile pentru a suspecta încălcarea legislației concurențiale (*art.53 alin. (1) și (2) din Legea 183/2012*). Dacă după examinarea preliminară a plîngerii se consideră că, în baza informațiilor prezentate de autorul plîngerii și a celor acumulate pe parcursul examinării preliminare, există temeieri rezonabile pentru a suspecta încălcarea legislației concurențiale, Plenul Consiliului Concurenței adoptă o **dispoziție de inițiere a investigației concurențiale**. (*art.55 alin.(1) din Legea 183/2012*). Prin Dispoziția emisă, Plenul Consiliului desemnează un raportor responsabil pentru întocmirea raportului de investigație. Raportorul va fi responsabil de instrumentarea întregii proceduri de investigații și propune Plenului Consiliului dispunerea măsurilor care sunt de competența acestuia. În cadrul procedurii de examinare pot fi efectuate *inspecții – așa numitele percheziții sau raiduri – care se dispun prin ordin emis de Președintele Consiliului, în care urmează a fi indicat (i) obiectul inspecției, (ii) data la care se începe inspecția, (iii) sancțiunile prevăzute la art. 68-70 și 76 din Legea nr.183/2012 și (iv) dreptul de a ataca ordinul în instanța de judecată*. După examinarea observațiilor făcute de părți asupra raportului de investigație și, după caz, după desfășurarea audierilor, Plenul Consiliului decide: (a) încetarea investigației; sau (b) adoptarea unei decizii, care are ca scop constatarea încălcării și sancționarea întreprinderii sau, a unei prescripții, scopul căreia este de a impune rectificarea unui comportament anticoncurențial dar nu este punitivă (*art.65 alin.(1) Legea nr.183/2012*).

Astfel, constatăm că Legea nr.183/2012 în temeiul căreia activează Consiliul Concurenței **nu reglementează situațiile în care Consiliul Concurenței inițiază procedura de examinare a presupusului caz de încălcare a legislației concurențiale în cazurile de solicitare a opiniei din partea organelor de drept potrivit art. 276¹ din Codul de procedură penală**, motiv din care **nici până în prezent Consiliul Concurenței nu examinează solicitările organului de urmărire penală și nu formulează opiniile în sensul art. 276¹ din Codul de procedură penală**.

În context, potrivit informației² prezentate de către Consiliul Concurenței, la solicitarea Procuraturii Generale, cu referire la subiectul abordat se indică următoarele: ***„În urma unei analize efectuate Consiliul Concurenței a atestat existența unor carențe în cadrul legal în vigoare, ce țin de modalitatea de cooperare între Consiliul Concurenței și organele de ocrotire a legii, în special în partea ce ține de emiterea de către Consiliul Concurenței a unei opinii în calitatea de organ competent de control de stat asupra activității de întreprinzător prin care se expune cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniul concurenței și a prejudiciului cauzat prin încălcare.....Referitor la numărul de solicitări recepționate de la organele de urmărire penală/procurori și respectiv numărul de opinii formulate de către Consiliul Concurenței în perioada 2018-prezent, comunicăm că total au fost recepționate două solicitări de la: - organul de urmărire penală al IP Căușeni al IGP al MAI din 29.08.2022 și -organul de urmărire penală al IP Buiucani al DP mun. Chișinău din 22.06.2022.***

² Scrisoarea nr.DJ-02/96-403 din 14.03.2023

Din raționamentele expuse supra, Consiliul Concurenței în ambele cazuri a fost în imposibilitate obiectivă de a formula opinia pe marginea solicitărilor parvenite, informând solicitanții opiniei despre motivele imposibilității. ”.

Concomitent, în opinia Consiliului Concurenței, expusă în răspunsurile prin care refuză efectuarea opiniilor solicitate cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare privind infracțiunile prevăzute de articolele 246, 246¹ din Codul Penal: „...în calitate de autoritate de concurență națională, în conformitate cu atribuțiile legale conferite Legea concurenței nr.183/2012 instituția exercită controlul respectării prevederilor legislației din domeniul concurenței. Totodată, ținând cont de prevederile art.32 alin.(1) din Lege și de derogările prevăzute de art.(1) alin.(3) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, este necesar de menționat faptul că Consiliul Concurenței asigură aplicarea și respectarea legislației ce ținte de domeniul concurenței în conformitate cu normele procedurale prevăzute de Legea concurenței nr.183/2012. Astfel, în domeniul concurenței, Consiliul Concurenței nu efectuează controlul de stat în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.... ”.

Constatăm în concluzie, că organele abilitate cu competențe de control de stat asupra activității de întreprinzător în vederea expunerii cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare în esență, sunt în imposibilitate de a aplica prevederile Legii nr.131/2012, iar actele normative care reglementează activitatea acestor organe nu prevăd proceduri de expunere a opiniei, fapt care afectează desfășurarea și finalitatea urmăririi penale în cauzele penale pornite pe aceste categorii de infracțiuni în situația în care art.276¹ din Codul de procedură penală **prevede obligatoriu formularea opiniilor organului competent de control de stat** asupra activității de întreprinzător în vederea expunerii cu privire la existența sau nu a încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare.

Prin urmare, au fost identificate unele inadvertențe normative, care impun intervenția și modificarea cadrului normativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În urma analizei a cadrului normativ ce vizează pornirea urmăririi penale în cazul unor categorii de infracțiuni și a practicii de aplicare a acestuia (expuse în pct.2 din prezenta notă informativă) constatăm că la moment organele de control de stat fie nu examinează și nu formulează opiniile în conformitate cu art.276¹ din Codul de procedură penală motivând că legislația în temeiul căreia activează nu prevede formularea acestor opinii, fie formulează opinii ce au mai mult un caracter de constatare prealabilă a circumstanțelor ce urmează a fi stabilite ulterior, fiind și formulate concluzii incerte utilizându-se sintagme de genul „ar putea fi încălcată legislația.....”, „ar putea fi cauzat prejudiciul...”...ș.a. care de multe ori nu sunt utile și nu ajută la stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei.

Având în vedere cele expuse, în proiect se propune abrogarea articolului 276¹ din Codul de procedură penală, or, acesta creează dificultăți în desfășurarea și finalitatea urmăririi penale în cauzele penale pornite în baza articolelor 241, 242, 244, 244¹–244³, 246, 246¹ din Codul penal.

Totodată, obligarea organului de urmărire penală de a solicita de la organul de control de stat „*opinia*” dacă a avut loc încălcarea legislației speciale în toate cazurile de comitere a infracțiunilor respective contravine principiului procesului penal. **Accesul**

liber la justiție, stipulat în art. 19 din Codul de procedură penală, în special alin.(3) care stipulează expres: „*Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.*”.

În acest sens, pertinente sunt concluziile Curții Constituționale în Hotărârea sa nr. 29 din 21 septembrie 2021 privind controlul constituționalității Legii nr.244 din 16 decembrie 2020 pentru modificarea unor acte normative (competențele Autorității Naționale de Integritate): „69. Curtea reține că, potrivit competențelor, organului de urmărire penală îi revine sarcina de a constata dacă există o bănuială rezonabilă pentru începerea urmăririi penale. Totodată, în baza unor probe, organul de urmărire penală ar putea ajunge la o altă concluzie pe marginea celor constatate de către Autoritatea Națională de Integritate.”.

Astfel, condiționarea anumitor decizii procesuale de actele întocmite de organele de control de stat poate afecta într-un anumit fel scopul procesului penal iar opinia acestor organe urmează a fi apreciată ca un mijloc material de probă care urmează a fi coroborată cu alte probe și nu reprezintă în sine un mijloc material de probă cu valoare determinantă.

În acest sens, este de menționat că organul de urmărire penală/procurorul pot face uz de pârghiile legale care le permit să efectueze o investigație (urmărire penală) eficientă inclusiv și pe aceste categorii de infracțiuni, întru stabilirea încălcării legislației din domeniu și a prejudiciului cauzat prin încălcare, cum ar fi: audierea specialistului/expertului din domeniu, numirea constatării tehnico-științifice, numirea expertizei sau altele considerate a fi necesare întru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege se va încorpora perfect în sistemul legislativ în vigoare, iar adoptarea acestuia nu implică modificarea, elaborarea sau abrogarea actelor normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Procuraturii (directorul „Transparență”, compartimentul „Transparență decizională”).

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu va fi supus expertizei de compatibilitate deoarece acesta nu are scopul de a transpune prevederile legislației Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în condițiile legii.